

Отидохъ въ Лайпцигъ, тогава и сега още, града на музиката, на печатнитѣ книги, на философията и международната търговия. Заловихъ се сериозно съ изучаването на езика, тъй че въ края на първата година можахъ да се ползувамъ вече добре. Бѣхъ прилеженъ студентъ. Посещавахъ редовно лекциитѣ и практическитѣ упражнения, въ институти и лаборатории. А такива имахъ доста, тъй че почти цѣлия день прекарвахъ въ университета.

Въ продължение на четири години слушахъ лекции по специалнитѣ си предмети, изъ всички области на естествознанието. На третата година почнахъ тезата си, по въпросъ отъ растителната физиология. Това бѣше една експериментална работа, за разрешението на която трѣбваше да правя опити въ продължение на три семестра. Въ края получихъ много добри резултати, нови за науката, които и до сега се цитиратъ въ учебниците по физиология на растенията. Това е най-голѣмиятъ наученъ паметникъ, който оставямъ задъ себе си. За него дължа много на моя гениаленъ учител, професоръ Wilh Pfeffer, който презъ всичкото време ме упътваше въ моитѣ изследвания.*)

Освенъ задължителнитѣ си лекции, слушахъ и други общообразователни, по философия и медицина, както и нѣкои особено прочути професори, като философа Вундъ и химика Освалдъ. Имахъ сжщо и други културни интереси. На първо мѣсто музиката, понеже свирѣхъ цигулка. Музикалната си школовка въ Лайпцигъ добивахъмъ чрезъ прочутитѣ Гевандхаузови концерти, диригентъ на които по онова време бѣше непостижимиятъ унгарецъ Никишъ. Сжщо и отъ опернитѣ представления въ Лайпцигския театъръ, съ студентчески билети, които бѣха евтини. Посещавахъ често еднитѣ и другитѣ. Интересувахъ ме тоже пластичнитѣ изкуства, а имахъ слабостъ и къмъ библиофилството.

Другари-съученици презъ време на студенчеството ми въ Лайпцигъ имахъ доста. Едни отъ тѣхъ заварихъ тамъ, нѣкои отъ които бѣха предъ завършване — въ последната година. Други дойдоха съ менъ, но

*) Заглавието на дисертацията ми е дадено въ списъка приложенъ въ края, гл. I, № 1.